

Hvad er iværksætters værdi for samfundet?

Iværksættere har en positiv påvirkning på flere aspekter i samfundet. Udover at startups udfordrer eksisterende virksomheder og dermed bidrager til øget effektivitet, har startups en positiv indflydelse på jobskabelsen.

David L. Birchs banebrydende analyser inden for dette område kan ses som startskuddet til interessen for entreprenørskab som den vigtigste mekanisme til jobskabelse og øget konkurrenceevne.

Tidlig fokus på startup-virksomheders jobgenerering

Birchs analyser omkring jobskabelse i slutningen af 1970'erne og i 1980'erne fik stor betydning inden for feltet og påvirkede også både politikere og beslutningstagere.¹ Det interessante spørgsmål, som Birch forskede i, var ikke kun, hvilke virksomheder der havde den afgørende rolle i jobgenerering, men også hvor disse job blev skabt. Birch fandt følgende overordnede resultater af jobgenereringen i USA:

- I gennemsnit genereres 60 pct. af alle nye jobs i USA af virksomheder med 20 ansatte eller færre, og omkring 50 pct. af alle nye jobs er genereret af selvstændige små virksomheder, mens 15 pct. af alle nye job genereres af store virksomheder med over 500 ansatte.
- Ikke alle små virksomheder genererer jobs. Så snart de små og selvstændige virksomheder er mere end 4 år gamle, falder jobgenereringen væsentligt.

Birch viser yderligere, at resultaterne ikke varierer signifikant sektorerne mellem.²

Startups skaber altså nye jobs, men hvilke andre samfundsmæssige gevinster opstår der, når nye virksomheder kommer til? Og hvilke effekter har nye virksomheder på eksisterende virksomheder?

Øget konkurrence bidrager til større effektivitet

Når startups indtræder på et eksisterende marked med allerede etablerede virksomheder, øges konkurrencen, da både startups og de etablerede virksomheder konkurrerer om de samme markedsandele. Når nye virksomheder indtræder på et marked, sker der to ting: 1) en stor del af de nye virksomheder formår ikke at gøre sig selv tilstrækkeligt konkurrencedygtige og må som resultat deraf forlade markedet igen, og 2) de nye virksomheder formår at gøre sig så konkurrencedygtige, at de eksisterende virksomheder enten mister markedsandele eller helt må forlade markedet. Denne mekanisme sørger for, at kun de mest konkurrencedygtige og effektive virksomheder forbliver på markedet.

Øget konkurrence som et resultat af flere iværksættere er godt for samfundet, da det bidrager til øget effektivitet, styrker innovation og dermed skaber flere produktvarianter og problemløsninger, som i sidste ende kommer forbrugerne til gode.³

Positiv jobskabelse på lang sigt

Ud fra ovenstående mekanisme kan den helt overordnede effekt på jobskabelsen i samfundet beskrives. Effekten opdeles på kort, mellemlang og på lang sigt.

Kort sigt: I det nye virksomheder indtræder på markedet – og i takt med, at nogle startups ansætter medarbejdere – vil jobskabelsen på kort sigt stige.

Mellemlang sigt: Efter en tid med stigning i jobskabelse, hvor de nye virksomheder har udfordret de etablerede virksomheder, vil de mest ineffektive virksomheder afskedige medarbejdere eller helt forlade markedet – dette gælder både for startups og for etablerede virksomheder. De mest produktive virksomheder vil blive på markedet, og disse vil, grundet de er mere produktive, have brug for færre ansatte. Som resultat deraf falder beskæftigelsen, og der vil således være en negativ effekt på jobskabelsen på mellemlang sigt. Lang sigt: Markedet består nu kun af de mest effektive og konkurrencedygtige virksomheder. Effekterne på jobskabelsen på lang sigt kan være tvetydige, men ifølge Mirjam van Praag & Versloot (2007) vil den positive effekt på jobskabelsen dominere, hvilket medfører en positiv nettoeffekt på lang sigt. Derudover genererer entreprenørielle virksomheder på lang sigt positive gevinster i andre sektorer, som fører til yderligere jobskabelse. Denne jobskabelse vil ikke kun slå igennem i de nye virksomheder, men også i fx større, ældre og mere veletablerede virksomheder.⁴

Studierne i denne komparative analyse af Mirjam van Praag & Versloot (2007) udviser ovenstående mønster på både regionalt og nationalt plan.

Resultaterne i et studie af Malchow-Møller et al. (2011) over startup-virksomheders jobskabelse på det danske arbejdsmarked viser, at entreprenører generelt står for 25 pct. af den samlede jobskabelse, mens rene iværksættere står for 8 pct. af den totale jobskabelse i dansk økonomi.⁵

Startups er mindst lige så produktive som etablerede virksomheder

Et komparativt studie sammenholder en række undersøgelser med fokus på startup-virksomheders og etablerede virksomheders produktivitet. Resultaterne viser entydigt, at startups i de indledende år er mindre produktive end etablerede virksomheder, men at de på længere sigt får indhentet det produktivetsniveau, som kontrolgruppen med etablerede virksomheder udviste, grundet den noget højere vækstrate i startups.⁶

I et dansk foretaget studie med fokus på startups og etablerede virksomheder konkluderes det i tråd med ovenstående, at startup-virksomheders samlede produktivitet er 1,5 gange højere end etablerede virksomheders produktivitet.⁷

¹ The Job Generation Process (1979) og Job Creation in America (1987).

² Lundström, H. (2012). David L. Birch's Contribution to Entrepreneurship and small Business Research. Global Award for Entrepreneurship Research.

³ Fritsch M. (2008). How does new business formation affect regional development? Introduction to the special issue. Small Business Economics, 30:1-14.

⁴ Mirjam van Praag, C. & Versloot, P. H. (2007). What is the value of entrepreneurship? A review of recent research. Small Business Economics, 29:351-382.

⁵ Malchow-Møller, N.; Schjerning, B. & Sørensen, A. (2011). Entrepreneurship, job creation and wage growth. Small Business Economics, 36(1), 15-22.

⁶ Mirjam van Praag, C. & Versloot, P. H. (2007). What is the value of entrepreneurship? A review of recent research. Small Business Economics, 29:351-382.

⁷ <http://www.rockwoolfonden.dk/artikler/ivaerksaetters-giver-bedre-loen-og-er-mere-produktive/>

